

Vážení čtenáři,

dovolte mi, abych Vás trochu opožděně přivítal v novém roce a popřál Vám ať je pro Vás rokem šťastným a úspěšným.

V roce 2009 jsme měli ve sdružení CZ.NIC poměrně napilno. Odstartovali jsme celou řadu zcela nových projektů a aktivit, které by měly sloužit především lokální internetové komunitě, ale

nejenom jí. Největším z těchto projektů, o kterém se v tomto čísle zmiňujeme a který by měl přinést první výsledky v roce 2010, je bezpochyby OpenID. Vzhledem k tomu, že myšlenka rozšíření doménového registru o autentizační server je značně radikální a inovativní, budou na výsledky našeho snažení netrpklivě čekat nejenom domácí uživatelé, ale především ostatní doménové registry, které hledají možnosti, jak poskytovat více kvalitních služeb ve svých zemích.

Druhým neméně významným počinem, který jsme odstartovali již loni, ale který se naplno rozvine v roce letošním, jsou Laboratoře CZ.NIC. Smyslem tohoto oddělení je starat se o výzkum a vývoj nových aplikací a technologií, které s Internetem souvisí.

Poslední projekt, o němž bych rád mluvil, je instalace kopie kořenového serveru L v České republice. Tento server je spravován organizací ICANN, což je mimo jiné hlavní správce Internetu. O to více je zajímavé, že česká kopie je prvním zrcadlem toho serveru mimo území Spojených států a dokonce mimo prostory ICANN. Česká kopie je globálním uzlem a měla by sloužit uživatelům v celé Evropě. Proto je tento počín i díky jeho nesporným technickým výhodám pro nás významný a to jako určité ocenění našeho snažení na mezinárodní scéně. Příjemné čtení dalších, věřím že zajímavých informací vám přeje

Ondřej Filip
Výkonný ředitel sdružení CZ.NIC

CZ.NIC připravuje zavedení OpenID

Od 29. října loňského roku je na stránkách blogu sdružení CZ.NIC umístěn dokument popisující zavedení systému OpenID do registru domén .CZ. Zveřejněním tohoto textu a vybídnutím k jeho možnému komentování a připomínkování, které skončilo 31. prosince 2009, odstartovalo sdružení proces, jehož finálním krokem bude spuštění systému OpenID v registru domén .CZ do komerčního provozu. To je naplánované na podzim tohoto roku.

Zájemci se mohli k dokumentu vyjádřit na e-mailové adrese openid@nic.cz nebo v komentářích pod textem na stránkách blogu CZ.NIC. Zasláné nebo zveřejněné připomínky mohou být využity při dalších krocích, které povedou k oficiálnímu spuštění systému.

Sdružení se do zavedení OpenID do registru domén .CZ pustilo také proto, že disponuje silným organizačním základem pro provoz služeb registru domén a má image stabilního a spolehlivého poskytovatele těchto služeb. Navíc je z komerčního hlediska neutrální organizací, která kromě provozu registrů domén a internetové osvěty neprovozuje žádné komerční činnosti. Zároveň je také jednou z mála organizací, která má jako správce OpenID identity šanci oslovit internetovou komunitu a trh a to jak na straně koncových uživatelů identit, tak poskytovatelů internetových služeb. Posláním CZ.NIC je působit ve prospěch internetové komunity v České republice. Realizace tohoto projektu je tak další z řady aktivit, které sdružení pro inter-

OpenID

netovou veřejnost připravuje a realizuje. Testovací provoz systému OpenID bude spuštěn v prvních měsících tohoto roku. OpenID nabízí uživatelům internetu možnost používat jednotné identifikační údaje (uživatelské jméno a heslo) pro více různých internetových stránek. Systém tak odstraňuje nutnost registrovat se a zakládat si účet na každých konkrétních internetových stránkách. Vývoj OpenID protokolu zajišťuje nadace OpenID Foundation.

INSTALACE ZRCADLA KOŘENOVÉHO SERVERU L V PRAZE

Ve spolupráci se zástupci sdružení ICANN, které dohlíží na celosvětový provoz sítě internet, instalovali zaměstnanci CZ.NIC v loni v říjnu v Praze zrcadlo jednoho ze 13 kořenových serverů.

VÍCE

NOVÉ INTERNETOVÉ STRÁNKY LABORATOŘÍ CZ.NIC

V loňském roce vzniklo na půdě sdružení nové oddělení, které se věnuje výzkumu a vývoji v oblasti internetu. Práci prozatím osmičlenného týmu a informace o aktuálních projektech můžete sledovat přímo na jeho [internetových stránkách](http://internetovych.strankach.cz).

VÍCE

AKTUÁLNÍ KURZY V AKADEMII CZ.NIC

I v tomto kalendářním roce můžete navštívit řadu zajímavých kurzů, které nabízí vzdělávací centrum sdružení – Akademie CZ.NIC. Aktuální nabídku najdete vždy na adrese www.nic.cz/akademie.

VÍCE

VÍTE, ŽE

... klesla velkoobchodní cena domény .CZ? Od 1. ledna tohoto roku platí nová velkoobchodní cena domény .CZ, která je nyní 155 korun bez DPH.

Ke snížení ceny za pronájem domény .CZ dochází po více než dvou letech. V říjnu 2007 provázal stejný krok přechod na nový registrační systém FRED. Ten vznikl na půdě sdružení CZ.NIC jako open-source řešení a kromě českého správce ho využívají také například správci registrů národních domén v Angole nebo Tanzánii. Snížení ceny ze začátku roku 2010 vychází ze střednědobé strategie sdružení.

Fotoreportáž z CZ.NIC Party

Dva výkonní ředitelé sdružení, falešné židle a stoly nebo nepravá kapela U2, to vše a řada dalšího čekalo na návštěvníky tradiční listopadové party sdružení CZ.NIC.

Letošní akce se nesla v duchu klamu, podvodu a falše, ale v dobrém slova smyslu. Na konci loňského roku jsme si totiž připomenuli první výročí spuštění systému DNSSEC do komerčního provozu v České republice.

Návštěvníky tak jako každý rok uvítali v pražském P. M. Clubu předseda představenstva Tomáš Maršálek společně s výkonným ředitelem sdružení Ondřejem Filipem. Po jejich úvodních slovech následovala volná zábava, kterou kromě výše uvedeného doplnily ještě například vystoupení kouzelníka, skládání hlavolamů nebo detektor lži.

Zaměstnanci CZ.NIC prezentovali na řadě konferencí

Poslední čtvrtletí loňského roku bylo bohaté na vystoupení zaměstnanců CZ.NIC na řadě konferencí od Ústí nad Labem až po Karvinou.

Právě v severočeské metropoli se již po několikáté konala konference **Linux Meeting**. Zde jsme se nepředstavili poprvé. Na vystoupení technického ředitele Jaromíra Talíře z roku 2008 navázal s přednáškou o systému ENUM kolega Pavel Tůma. Na brněnské konferenci **LinuxAlt** konající se na půdě Masarykovy univerzity vystoupili 7. a 8. listopadu hned tři zaměstnanci sdružení. Výkonný ředitel CZ.NIC Ondřej Filip se ve své prezentaci věnoval vývoji routovacího démona Bird, Petr Hruška z Laboratoří CZ.NIC přednášel o SIP routeru Kamailio a Matej Dioszegi ze stejného týmu představil návštěvníkům konference systém DNSSEC. Na univerzitní půdě, tentokrát na karvinské pobožce Slezské univerzity v Opavě, se konala konference s názvem **OpenSource řešení v sítích**. Zde se s prezentací na téma fungování internetu představil Vilém Sládek.

Poslední zastavení není konferenční, ale veřejného vystoupení se také týká. Pavel Tůma stihl ještě v prosinci navštívit gymnázium v Českých Budějovicích a střední odbornou školu v Liberci s technicky zaměřenou prezentací určenou právě pro studenty takovýchto škol.

V případě konferencí LinuxAlt a Open Source řešení v sítích bylo sdružení CZ.NIC partnerem akce.

Zrcadlo kořenového serveru L bylo instalováno v Praze

Organizace ICANN a sdružení CZ.NIC společně oznámily 26. října instalaci zrcadla kořenového serveru L v Praze. Kořenový server L je jeden ze 13 kořenových jmenných

serverů, které jsou základem internetového systému doménových jmen (DNS).

Instalace v Praze posiluje přítomnost serveru L v Evropě. Zrcadla tohoto kořenového serveru jsou v současnosti instalována také v Miami a Los Angeles.

Zprovozněním zrcadla L – root serveru se sdružení CZ.NIC snaží podpořit internetovou infrastrukturu nejen v České republice. Zrcadlo kořenového serveru L v Praze slouží celému internetu všude na světě. Takřka všechny služby poskytované po internetu pracují s DNS. Jeho bezpečnost a stabilita jsou tedy klíčové. Na DNS závisí fungování a spolehlivost internetových stránek, sociálních médií, e-mailů a internetové komunikace v reálném čase, ale také komunikace mezi podniky, která stále více propojuje globální ekonomiku.

Joe Abley, ředitel pro operace s DNS z organizace ICANN, uvedl, že je velice rád za navázání spolupráce se sdružením CZ.NIC, které zajistí místní přístup ke kořenovému serveru L v Praze. Zároveň dodal, že tato nová instalace přispěje k bezpečnosti a stabilitě kořenového serveru v globálním měřítku, ale zejména v evropském regionu. ■

Soutěž „VIP – Vyvíjej, Inovuj, Programuj“ postoupila do druhé fáze

Vyvíjej Inovuj Programuj

Sdružení CZ.NIC oznámilo 25. listopadu na internetových stránkách projektu „VIP – Vyvíjej, Inovuj, Programuj“ výsledky prvního kola

soutěže pro mladé talenty v oblasti ICT. V něm mohli zájemci v průběhu loňského října přihlašovat projekty zaměřené na vývoj nového nebo inovaci používaného open-source software v oblasti internetových technologií, služeb či infrastruktury. Odborná komise vybrala z 21 přihlášených projektů 10, které postupují dál a na nichž již teď soutěžící pracují. Autoři postupujících projektů si mezi sebou mohou na závěr soutěže rozdělit až 350 tisíc korun.

V tuto chvíli už jsou také jednotlivým soutěžícím přiděleni mentoři, kterými jsou zaměstnanci Laboratoří CZ.NIC. S nimi mohou autoři projektů své práce konzultovat a poté se i připravovat na závěrečnou prezentaci před hodnotící komisí.

Na vyřešení mají soutěžící čas do konce února tohoto roku; 31. března potom proběhne prezentace projektů před komisí. Slavnostní vyhlášení výsledků je naplánováno na 9. dubna 2010.

Informace o vybraných projektech, podrobný harmonogram, porotce atd. najdou zájemci na internetové adrese soutěže www.nic.cz/vip.

Soutěž mediálně podporují její partneři, kterými jsou informační portály Root.cz, ABC Linuxu, LinuxEXPRES a měsíčník openMagazín. ■

Aktuální kurzy v Akademii CZ.NIC

Akademie

Kurzy na téma DNS, IP telefonie, PKI nebo IPv6 nabízí od ledna Akademie CZ.NIC, výukové centrum sdružení CZ.NIC. Jednotlivá školení jsou určena všem, kteří se chtějí dozvědět více o vypsání tématu, vyzkoušet si přednášenou látku v praxi a podělit se o zkušenosti nejen s lektory, ale také s ostatními návštěvníky kurzů. Novinkou tohoto roku je snížená cena všech kurzů. Za každé školení, které si vyberete, teď zaplatíte o polovinu méně než dosud.

Principy a správa DNS

16. – 17. února, přednášející: Ondřej Surý

DNSSEC – zabezpečení DNS

18. února, přednášející: Matej Dioszegi

Směrovací protokol BGP

23. února, přednášející: Emanuel Petr

Implementace IPv6

24. února, přednášející: Emanuel Petr

Optimalizace PostgreSQL

3. března, přednášející: Pavel Stěhule

SQL injection – princip a ochrana

4. března, přednášející: Pavel Stěhule

ENUM v praxi

18. – 19. března, přednášející: Lukáš Macura, Petr Hruška

Metody a techniky ochrany proti spamu

8. dubna, přednášející: Ondřej Surý

Principy a správa DNS

12. – 13. května, přednášející: Ondřej Surý

Více informací o těchto a dalších kurzech, stejně jako přihlašovací formulář, jsou na internetové adrese www.nic.cz/akademie. ■

Laboratoře CZ.NIC mají své vlastní internetové stránky

Výzkumné a vývojové oddělení sdružení – Laboratoře CZ.NIC, se nejen stále rozrůstá, ale také se věnuje čím dál více projektům prospěš-

ným pro internetovou komunitu v České republice. I z těchto důvodů vznikly na konci minulého roku samostatné internetové stránky, na nichž najdou zájemci nejen informace o rozpracovaných projektech, ale postupně také například i prezentace jednotlivých členů tohoto týmu nebo odborné články.

I s ohledem na fakt, že se v laboratořích stále něco děje, je klidně možné, že ilustrační screenshot už v tuto chvíli není aktuální. O tom se ostatně můžete přesvědčit sami!

CZ.NIC vylepšuje přístupnost datových schránek

Přístup do datových schránek byl vytvářen především pro nejrozšířenější operační systém

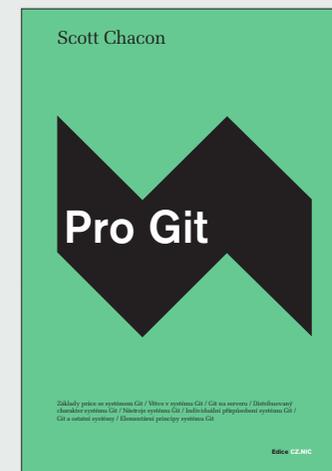
MS Windows. Dosud ale chybí optimalizované řešení pro alternativní platformy jako jsou Linux a FreeBSD. Sdružení CZ.NIC proto vyvíjí vlastní open-source aplikaci, která potíže s přístupem do datových schránek z těchto systémů usnadňuje. Do budoucna zároveň počítá s rozšířením pro další platformy, ale i mobilní systémy. Prototyp aplikace je možné vyzkoušet na operačních systémech Mac OS X, Linux, FreeBSD a MS Windows a to od 3. prosince, kdy je volně ke stažení na internetové adrese

<http://labs.nic.cz/datove-schranky>.

Problém současného webového rozhraní datových schránek spočívá v tom, že umožňuje odesílat zprávy pouze s nainstalovaným rozšířením pro MS Windows - 602 XML Form Filler. Cílem pracovníků sdružení je vytvořit aplikaci, která bude poskytovat plnou funkcionalitu a nebude toto proprietární rozšíření potřebovat. Od spuštění datových schránek jsme v CZ.NIC registrovali stále se zvyšující poptávku po řešení tohoto problému, proto na půdě sdružení tato aplikace vzniká. Vývoj řešení pro přístup do datových schránek především z otevřených operačních systémů má na starosti výzkumné centrum Laboratoře CZ.NIC. Na internetových stránkách projektu najdou zájemci kromě aplikace pro přístup do datových schránek a návodu, jak si ji stáhnout a použít, také zadání projektu s popisem aplikace a varování, že se jedná o funkční prototyp.

Není standardní, aby Laboratoře CZ.NIC aplikaci tohoto typu vydávaly v takto rané fázi. V tomto případě ale chceme, aby se open-source komunita v České republice co nejdříve s naším projektem seznámila a případně jej také komentovala. Připomínky odborné veřejnosti mohou pomoci při závěrečných fázích vývoje open-source řešení, která jsou alespoň z našeho pohledu pro uživatele internetových služeb v České republice velice důležitá a potřebná.

V Edici CZ.NIC vyšla kniha Pro GIT

Především čeští vývojáři open-source softwaru přivítají nový přírůstek do odborné Edice CZ.NIC. Jedná se o publikaci Scotta Chacona Pro GIT, která má za cíl přiblížit fungování a široké možnosti použití systému Git pro správu verzí. Přestože Git patří mezi základní vývojářské nástro-

je, takováto česky psaná publikace doposud v dostupné odborné literatuře chyběla. Knihu lze v elektronické podobě zdarma získat na adrese <http://knihy.nic.cz>, zájemci o tištěnou verzi si mohou výtisk objednat na stejné stránce. Ti, kteří si ji objednájí z počítače připojeného k internetu pomocí protokolu IPv6, získají knihu se slevou 50 korun, tedy za 239 korun.

Scott Chacon se problematikou systému správy verzí GIT zabývá již několik let a patří v této oblasti k nejspoktovanějším odborníkům. Systém propaguje svými publikacemi, školeními nebo profesionálními projekty, které souvisejí s konkrétními aplikacemi tohoto nástroje.

Sdružení CZ.NIC založilo svou edici v roce 2008. První z knih, která byla v jejím rámci vydána, byla publikace Pavla Satrapy z Technické univerzity v Liberci o protokolu IPv6. I tu je možné si objednat nebo zdarma stáhnout na stránkách Edice CZ.NIC.

Vybráno z .blogu

Významné usnesení vlády ČR

(autor: Ondřej Filip, výkonný ředitel sdružení CZ.NIC, publikováno: 23. listopadu 2009)

Dnes si dovolím, i když trochu se zpožděním, okomentovat událost z června tohoto roku, o které, co vím, vůbec česká média zabývající se Internetem nereferovala. Budu mluvit o **usnesení vlády České republiky číslo 727** z 8. června 2009, k němuž svým dílem přispělo i sdružení CZ.NIC.

Je trochu s podivem, že takto pro český Internet významné usnesení, které bude mít dopad na síťové služby a infrastruktury celé řady státních úřadů, prošlo bez sebemenšího zájmu. Usnesení totiž ukládá všem ministrů a ústředním orgánům státní správy zajistit přístup k internetovým stránkám a veřejně dostupným službám eGovernmentu protokoly IPv4 i IPv6 a to do 31. prosince 2010. Jinými slovy, do konce příštího roku bychom měli mít služby jako portal.gov.cz, www.justice.cz a jim podobné přístupné také pomocí protokolu IPv6. Musím pochválit naši vládu a především předkladatele – Ministerstvo průmyslu a obchodu, že se rozhodli jít cestou stimulace poptávky. Bohužel se občas objevují hlasy, a byly slyšet i nedávno na **Internet Governance Foru**, že by vlády a regulátoři měli "povzbudit" přechod na protokol IPv6 pomocí nějaké nspecifikované regulace nebo že by měli dokonce nějak dotovat či podporovat ISP v přechodu na IPv6. Osobně si myslím, že na nějaké dotace či daňové úlevy prostor není. Pokladnice velkého množství států jsou spíše prázdné a peníze jsou jistě potřeba na řešení mnohem naléhavějších problémů. Stejně tak nevěřím, že nějaké regulace může Internetu prospět. Proto aplauduji této "české" variantě, která se omezuje pouze na státní správu samou. Pokud se někdo obává, že nařízení vlády není proveditelné, že na trhu není dostatek ISP, kteří IPv6 podporují, tak bych rád uvedl, že nový systém CZ.NICu a všechny jeho služby jsou dostupné po IPv6 od okamžiku spuštění, tedy už více než dva roky. IPv6 připojení tedy v ČR možné sehnat je, konečně je to vidět i na seznamu sítí, které provozují **IPv6 peering** v rámci uzlu **NIX.CZ**. Každopádně by bylo skvělé, kdyby po tomto usnesení následovalo ještě podobné týkající se bezpečnosti DNS; tedy stanovení termínu, kdy by ministerstva a ústřední orgány musely podepsat pomocí protokolu **DNSSEC** všechny své domény. A ještě více bych uvítal usnesení, které by stanovilo datum, do něhož bude poskytování služeb pomocí IPv4 zastaveno. To by byl jistě ten hlavní impuls pro rozvoj IPv6 v České republice. Určitě tedy velice vítám tento pionýrský krok a těším se na konec roku 2010. ■

EURid spustil IDN v .eu

Od 10. prosince 2009 si mohou společnosti a fyzické osoby, které jsou rezidenty Evropské unie, zaregistrovat tzv.

Internationalised Domain Names v doméně .eu. IDN jsou doménová jména, která obsahují znaky mimo ASCII. Tyto znaky zahrnují v našem případě například í nebo é.

IDN jsou pro .eu obzvláště důležité, neboť Evropská unie má 27 členských států a 23 úředních jazyků. Mnohé z těchto jazyků obsahují ve svých abecedách znaky mimo ASCII.

Informaci o tom, které přesně znaky mimo ASCII jsou podporovány v doméně .eu, naleznou zájemci na **seznamu podporovaných znaků** na stránkách sdružení EURid.

První doménou, která byla zaregistrována 10. prosince, po 11 hodině, byla ärzte.eu. Během úvodních šedesáti minut od spuštění registrace si potom zájemci o doménová jména s národními znaky zaregistrovali 38 172 takovýchto domén. ■

Prvních 10 úspěšně zaregistrovaných domén se znaky mimo ASCII:

1. ärzte.eu
2. börse.eu
3. flüge.eu
4. bücher.eu
5. ferienhäuser.eu
6. reisebüro.eu
7. büro.eu
8. küche.eu
9. müller.eu
10. öl.eu

Kteří obyvatelé států EU registrovali nejvíce během první hodiny:

1. Německo
2. Česká republika
3. Francie
4. Lucembursko
5. Polsko
6. Belgie
7. Velká Británie
8. Řecko
9. Švédsko

Prosincové setkání kolegia a valná hromada sdružení

V polovině prosince se již tradičně uskutečnilo jednání kolegia sdružení. Na tomto setkání bylo kolegium podrobně se-

známeno s činností orgánů sdružení, na programu byla i prezentace věnovaná problematice domainingu. Především zde však byl schválen rozpočet pro rok 2010, který, a to i přes snížení velkoobchodní ceny pro registrátory od 1. ledna 2010, nadále počítá s podporou projektů a činností, které přinesou prospěch uživatelům internetu v České republice. Dalším důležitým bodem jednání byla volba člena dozorčí rady; na následující tři roky získal důvěru opět Jan Redl.

Týž den proběhlo i jednání valné hromady sdružení. Členové sdružení byli podrobně informováni především o činnosti sdružení za uplynulý rok 2009, ve kterém byl CZ.NIC aktivní jak v oblasti projektů zaměřených na české uživatele, tak v zahraničí, kde se zaměstnanci sdružení aktivně účastní práce v různých pracovních skupinách a mezinárodních organizacích. Stejně jako kolegium byla i valná hromada volební; každý rok končí funkční období třetiny členů kolegia a bylo tedy potřeba zvolit šest pokračovatelů. Svoji volbou vyjádřili členové sdružení souhlas s dosavadní prací kolegia, neboť mandát na další tříleté funkční období obhájili Tomáš Maršálek a Jan Hřebíček (komora držitelů doménových jmen), Jiří Kysela a Karel Taft v komoře ISP (druhý jmenovaný byl v předchozím funkčním období zvolen za komoru registrátorů). Ke změně došlo také v komoře registrátorů. Zde byl znovuzvolen Martin Kukačka a novým členem se stal Erich Syrovatka. ■